

Tillväxtgapet

Tillväxtens utveckling i Sverige respektive Danmark 1970-2000

Fabian Wallen

Mars 2002

Tillväxtgapet

*Tillväxtens utveckling i Sverige respektive Danmark,
1970-2000*

<i>Bakgrund</i>	2
<i>Tillväxtens betydelse</i>	3
<i>Tillväxtens grund</i>	4
<i>Sysselsättningens utveckling</i>	4
<i>Danmarks radikala arbetsmarknadslagstiftning</i>	6
<i>Ett dejligt entreprenörsklimat</i>	8
<i>Produktivitetsgapet</i>	9
<i>Ett dejligt investeringsklimat</i>	10
<i>Makropolitisk vändpunkt</i>	12
<i>Den svenska kronans huvudstupa fall</i>	13
<i>Slutsatser</i>	14

Fabian Wallen
Svenskt Näringsliv
114 82 Stockholm
fabian.wall@svensknaringsliv.se
08 –553 43156

Tillväxtgapet

Tillväxtens utveckling i Sverige respektive Danmark, 1970-2000

Bakgrund

Efter att ha legat på en fjärde plats i den internationella välståndsligan 1970, har Sverige under de senaste 30 åren halkat ned till en sjuttonde plats.¹ Det långsiktiga målet för Svenskt Näringsliv är att föra Sverige tillbaka till en tätposition i den internationella välståndsligan. Mer precist innebär målet att Sverige inom tio år ska ligga bland de fem högsta på OECD: s lista över medlemslänternas köpkraftsjusterade BNP/capita.

1970	1980	2000
1 Schweiz	1 USA	1 Luxemburg
2 USA	2 Schweiz	2 USA
3 Luxemburg	3 Kanada	3 Schweiz
4 Sverige	4 Luxemburg	4 Norge
5 Kanada	5 Island	5 Irland
6 Danmark	6 Frankrike	6 Danmark
7 Frankrike	7 Norge	7 Kanada
8 Australien	8 Sverige	8 Island
9 Nederländerna	9 Danmark	9 Nederländerna
10 Nya Zeeland	10 Belgien	10 Japan
11 Storbritannien	11 Australien	11 Belgien
12 Belgien	12 Nederländerna	12 Australien
13 Tyskland*	13 Österrike	13 Österrike
14 Italien	14 Italien	14 Tyskland*
15 Österrike	15 Tyskland*	15 Finland
16 Norge	16 Japan	16 Italien
17 Japan	17 Storbritannien	17 Sverige
18 Finland	18 Finland	18 Storbritannien
19 Island	19 Nya Zeeland	19 Frankrike
20 Spanien	20 Spanien	20 Nya Zeeland
21 Irland	21 Grekland	21 Spanien

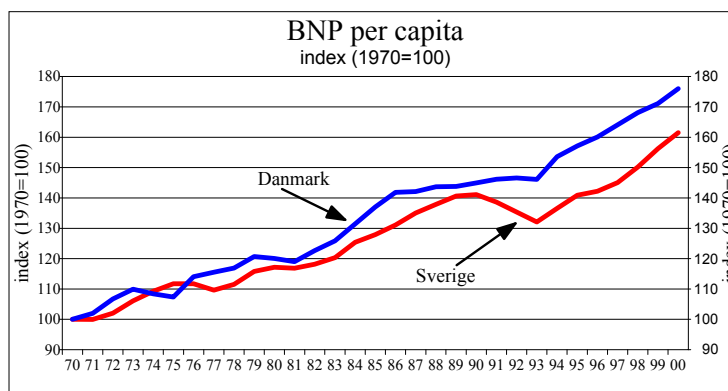
* Avser det förenade Tyskland

¹ Med välståndsliga menas här den lista över OECD-ländernas köpkraftsjusterade BNP/capita som OECD publicerar varje månad i samband med Main Economic Indicators. Se t ex *OECD Main Economic Indicators*, December, vol. 2001, no. 12, s. 266-269.

Från att ha varit det rikaste landet i Norden, har Sverige blivit omkört av samtliga våra nordiska grannländer.² Samtidigt som Sverige låg fyra på välståndslistan 1970, låg grannlandet Danmark på sjätteplats. Under de följande trettio åren förlorade Sverige mark tillväxtmässigt, vilket innebar att landet sakta men säkert halkade ned på listan. År 2000 låg Sverige på sjuttonde plats. Vårt södra grannland befann sig dock fortfarande på listans sjätteplats.

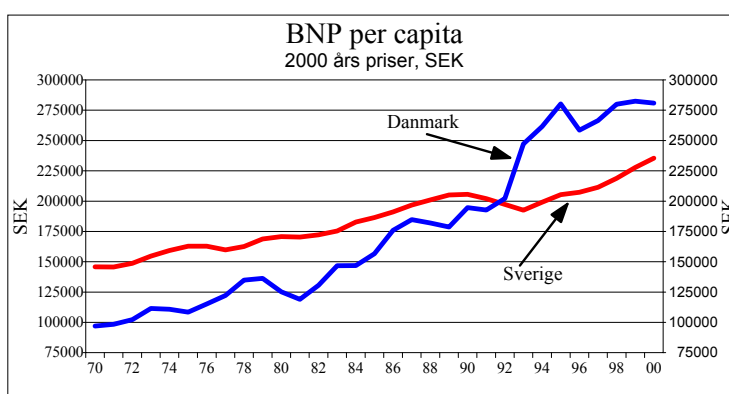
Tillväxtens betydelse

Den danska bruttonationalprodukten har sedan 1970 vuxit med sammanlagt 12 procent mer än den svenska. Vid en jämförelse av de två

ländernas BNP/capita visar det sig att de danska inkomsterna har vuxit med drygt 14 procent mer än de svenska. 14 procent kanske inte låter så imponerande, men om man undersöker vad tillväxten betyder i reda pengar blir siffrorna genast mer talande.

1970 var svensk BNP/capita cirka 146 000 kronor, samtidigt som dansk BNP/capita var cirka 97 000 kronor, mätt i 2000 års prisnivå. Svensken hade med andra ord i genomsnitt en årsinkomst som var nästan 50 000 kronor högre än

vad dansken hade. Trettio år senare är förhållandena i det närmaste omvända. Svensk BNP/capita är nu 235 000 kronor, samtidigt som dansk BNP/capita är

² Såväl Danmark, Norge, Finland och Island hade med andra ord en högre köpkraftsjusterad BNP/capita år 2000.

281 000 kronor. Detta innebär med andra ord att svenskens årsinkomst är ungefär 50 000 kronor lägre än danskens.

Tillväxtens grund

Hur kommer det sig egentligen att Danmark och Sverige har utvecklats så olika? Danmark och Sverige är till ytan två relativt lika länder, båda har en stor offentlig sektor och ett högt skattetryck. Hur kommer det sig att Danmark har lyckats hålla sig kvar bland de rikaste länderna samtidigt som Sverige har blivit omkörnt av land efter land?

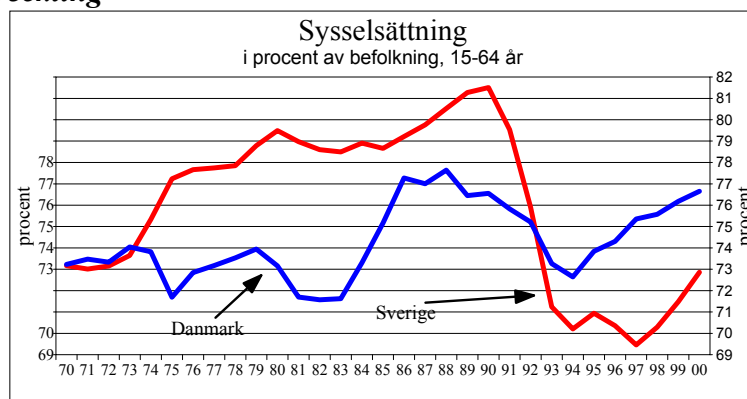
Låt oss utgå från en enkel *Solow*-modell i vilken bruttonationalproduktens tillväxt, ΔY , bestäms av kapitalstockens ökningstakt, ΔK , samt ökningstakten av mängden arbete, ΔL .³

$$\Delta Y = f(\Delta K, \Delta L)$$

Därutöver kan man inkludera en variabel för teknologi eller teknologisk förändring.⁴

Sysselsättningens utveckling

En ökning av antal sysselsatta, eller antal arbetade timmar, bör ge en högre tillväxt. Det finns emellertid inget självändamål i att så många

människor som möjligt, eller kanske rentav alla som i det gamla DDR, befinner

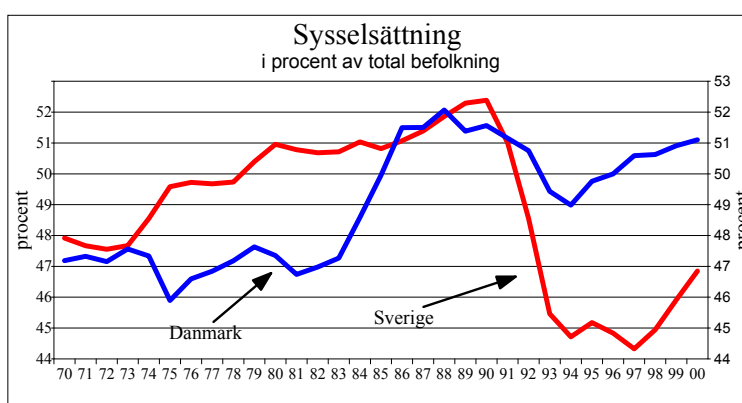
³ För en utförlig beskrivning av nationalekonomen Solow's tillväxtmodell, se Solow, R.M., *A contribution to the theory of economic growth*, Quarterly Journal of Economics, no. 70, 1956, s.65–94.

⁴ Denna variabel är förvisso inte nödvändig om man istället förklarar teknologisk utveckling med hjälp av högre koefficientvärde framför de två andra variablerna. Ett högre koefficientvärde är i princip samma sak som en högre produktivitet.

sig i arbete. Åtminstone inte då vi analyserar problemet ur ett tillväxtperspektiv. Det är först när de som befinner sig i arbete verkligen producerar något som vi ser resultat i tillväxtstatistiken. Det är med andra ord storleken på den produktiva delen av befolkningen som bör vara av intresse.

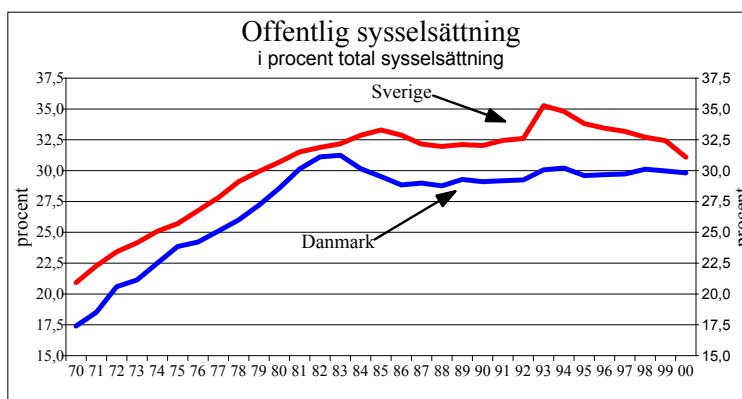
Åtminstone tre intressanta punkter kan belysas utifrån en jämförelse av dansk och svensk sysselsättningsstatistik. För det första var den svenska sysselsättningsgraden högre fram till början av 1990-talet.

För det andra blir skillnaden något mindre om man jämför sysselsättningen i de båda länderna mätt i procent av den totala befolkningen

snarare än bara arbetskraften. De som inte är i arbetsför ålder behöver ju också försörjas.

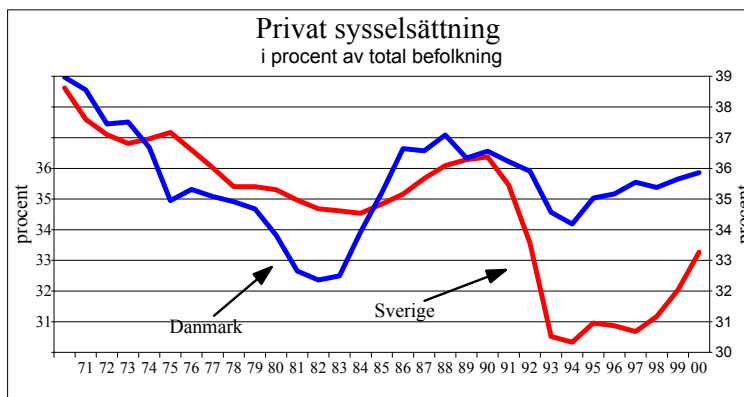
För det tredje finns det anledning att tro att den offentliga sysselsättningen inte är lika effektiv i produktionen som den privata sysselsättningen. Detta

ämne är självklart väldigt känsligt. Det finns inte desto mindre en rad studier som, på såväl teoretiska som empiriska grunder, visar att mycket av det som den offentliga sektorn producerar skulle kunna produceras på ett mer effektivt

sätt inom den privata sektorn.⁵ Av denna anledning är det av intresse att jämföra den offentliga sysselsättningen i de båda länderna. Det anmärkningsvärda är att denna del varit större i Sverige jämfört med Danmark under hela perioden 1970-2000.

Detta leder oss slutligen till en jämförelse av dansk respektive svensk sysselsättning inom privat sektor. Under hela perioden, bortsett från åren 1974-1983, har den danska privata sysselsättningen, i procent av den totala befolkningen, varit större än den svenska.

Om vi fortsätter utgå från antagandet att det är främst inom privat sektor som ett lands välbefinnande skapas, är det dessutom av intresse att studera skillnaden i antal arbetade timmar, och inte bara antal människor. Under hela perioden, med undantag för tre år, har antal arbetade timmar inom privat sektor, i förhållande till respektive lands befolkning, varit större i Danmark.

Det finns utan tvekan en mängd faktorer som kan förklara den skillnad i tillväxt som vi sett mellan Sverige och Danmark de senaste 30 åren. Men då den privata sysselsättningen traditionellt varit märkbart större i Danmark finns det anledning att misstänka att detta kan förklara en ganska stor del av ländernas skillnad i tillväxt, både direkt och indirekt.

Danmarks radikala arbetsmarknadslagstiftning

Internationella jämförelser utgår ofta från att de nordiska ländernas arbetsrättsliga regler är relativt lika varandra. Den så kallade nordiska modellen kännetecknas av kollektivavtalets stora vikt i arbetsmarknadens funktion. Vid

⁵ Megginson, W.L., Price, M.F., Netter, J.M., *From State to Market: a survey of empirical stud-*

närmare jämförelser av de nordiska länderna framkommer dock ofta att det finns vissa viktiga skillnader länderna emellan. Den danska arbetsmarknaden uppvisar en högre grad av flexibilitet.

I såväl Sverige som Danmark har fackföreningsrörelsen haft en stark ställning. Detta har bidragit till att kollektivavtalslösningar dominerat arbetsrätten och anställningsskyddet. I Sverige bröts emellertid denna tradition till förmån för en generell lagstiftning i början av 1970-talet. Genom 1974 års lag om anställningsskydd, *LAS*, lagfästes kravet på saklig grund för att en arbetstagare skall kunna sägas upp från sin anställning. Samtidigt fastställdes att huvudregeln vid anställning är att ett anställningsavtal gäller tills vidare. År 1982 anpassades reglerna och Sverige fick en ny lag om anställningsskydd.

Till skillnad från Sverige har Danmark inte infört något generellt anställningsskydd, förutom i vissa särskilda situationer som t ex för att hindra diskriminering. I Danmark är istället skyddet utspritt på olika lagar och kollektivavtal för de olika arbetstagargrupperna. Privatanställda tjänstemän är t ex skyddade mot uppsägningar som inte är "*rimeligt begrundet*", samtidigt som arbetstagare inom danska LO-kollektivet skyddas mot "*urimelige afskedigelser*". Arbetstagare som inte varit anställda tillräckligt länge för att omfattas av kollektivavtal står emellertid helt utan skydd mot godtyckliga uppsägningar.

Då stora uppsägningar skall göras, till exempel på grund av arbetsbrist, har arbetsgivare i Danmark rätt att välja vilka arbetstagare som skall sluta. I Sverige är denna process reglerad enligt den så kallade turordningsregeln i *LAS*. Det är med andra ord anställningstiden som styr vem som skall sluta.⁶

Arbetstagare som sagts upp i Sverige kan vidare få lagstadgad företrädesrätt till återanställning under en viss tid. I Danmark väljer arbetsgivaren själv vem som

ies on privatization, Journal of Economic Literature, vol. 39, no. 2, June 2001, s. 321-389.

⁶ Det finns en viss möjlighet att avvika från turordningsregeln genom överenskommelse med den lokala fackliga organisationen. Här finns emellertid en gräns för vad som får avtalas bort i kollektivavtal.

ska anställas, utan att någon företrädesrätt ges till före detta anställda. I Sverige finns dessutom restriktioner rörande möjligheten att ge tidsbegränsade anställningar, något som helt saknas i Danmark.⁷

Ett dejligt entreprenörsklimat

I *World Economic Forum's* årliga rapport över konkurrensklimatet i världens länder, redovisas bland annat företagsledares och entreprenörers syn på den inhemska arbetsmarknadspolitiken. På frågan huruvida anställning och friställning hindras av regleringar hamnar Danmark på sjunde plats på en lista över 75 olika länder. De danska företagen uppfattar med andra ord sin egen arbetsmarknad som väldigt flexibel. Sverige återfinns i samma lista på 67:e plats. *WEF's* studien ger därmed belägg för att svenska företagare ser den svenska arbetsmarknadslagstiftningen som ett stort problem.⁸

Ett tecken på Danmarks, relativt Sverige, goda entreprenörsklimat är det faktum att andelen egenföretagare som en andel av den totala befolkningen traditionellt har varit högre. Även om skillnaden har minskat de senaste åren har andelen egenföretagare varit högre i Danmark under hela perioden 1970 till 2000.

Mycket pekar med andra ord på att det finns ett positivt samband mellan graden av flexibilitet på arbetsmarknaden och andelen privat sysselsättning, i timmar såväl som i människor räknat. För att vi ska kunna förklara Danmarks höga tillväxt 1970-2000, relativt Sverige, räcker det emellertid inte med att peka på att landet har haft en högre grad privat anställda eller fler antal arbetade timmar inom privat sektor. En hög andel sysselsatta inom privat sektor innebär troligen en högre BNP-nivå, men inte automatiskt en högre ekonomisk tillväxt. Snarare skulle vi behöva visa att den privata sysselsättningen har ökat, eller vuxit, i en högre takt i Danmark jämfört med i Sverige. Detta är förvisso fallet vad gäller

⁷Funck, Carina, *Jämförande studie av anställningsskyddet i Sverige och Danmark*, ISA Studies on Foreign Direct Investment, 1998/1, samt

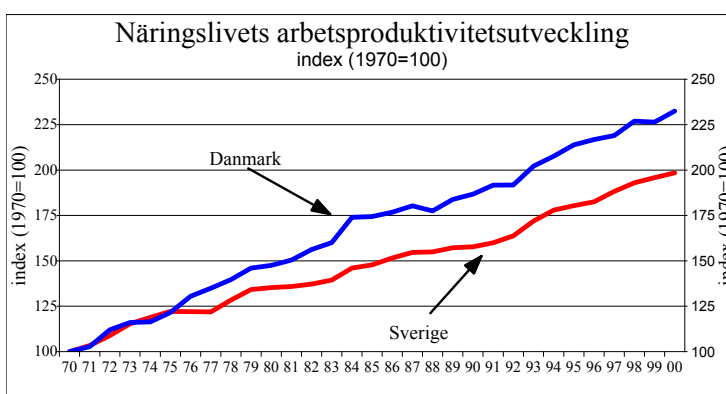
Nyström, Birgitta, Arbetsrätt och kollektivavtal, i utredningen *Integration och utveckling i Öresundsregionen - möjligheter och utmaningar*, Lunds universitet, 1999.

⁸ *The Global Competitiveness Report, 2001-2002*, World Economic Forum, Oxford University Press, 2002.

antal anställda, men då vi jämför förändringstakten av antal timmar visar det sig att Sverige har haft en något bättre utveckling. Det är dock möjligt att en hög privat sysselsättningsgrad indirekt har gynnsamma effekter på tillväxten. Produktivitetens utvecklingen tenderar till exempel att vara högre inom privat sektor jämfört med offentlig sektor. Dessutom kan man tänka sig att en större privat sektor, eller snarare de bakomliggande faktorerna till en stor privat sektor, innebär goda förutsättningar för en hög arbetsproduktivitetsutveckling.

Produktivitetsgapet

En möjlig förklaring till de senaste 30 årens skillnad i tillväxt skulle därmed kunna vara att arbetsproduktiviteten inom näringslivet i

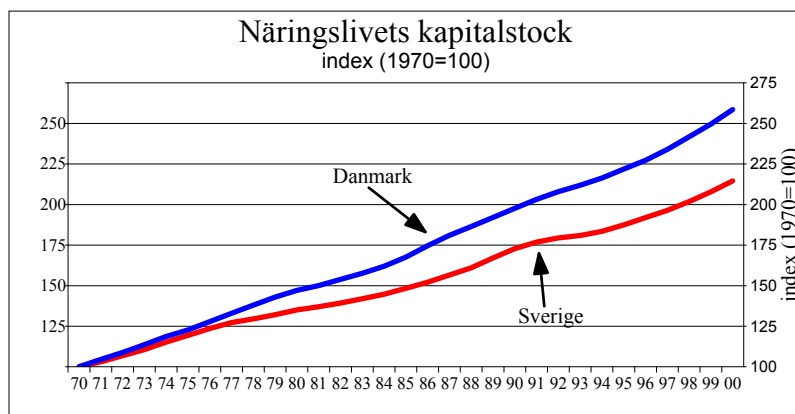
regel har varit högre i Danmark än i Sverige. Detta skulle innebära att varje arbetad timme har medfört en högre produktion i Danmark jämfört med Sverige.

Under perioderna 1970-1980, 1980-1990, respektive 1990-2000, har det danska näringslivets genomsnittliga produktivitetens utveckling varit högre än det svenska. Produktiviteten inom det danska näringslivet växte i genomsnitt med 2,8 procent under perioden 1970-2000. Produktiviteten inom det svenska näringslivet växte under samma period med i genomsnitt 2,4 procent. Denna, vid en första anblick lilla, skillnad innebär att den danska produktiviteten har vuxit med sammanlagt 34 procent mer än den svenska produktiviteten under 30-årsperioden. Den danska arbetarens effektivitet har följaktligen förbättrats i mångt större utsträckning än den svenska arbetarens.

Ett dejligt investeringsklimat

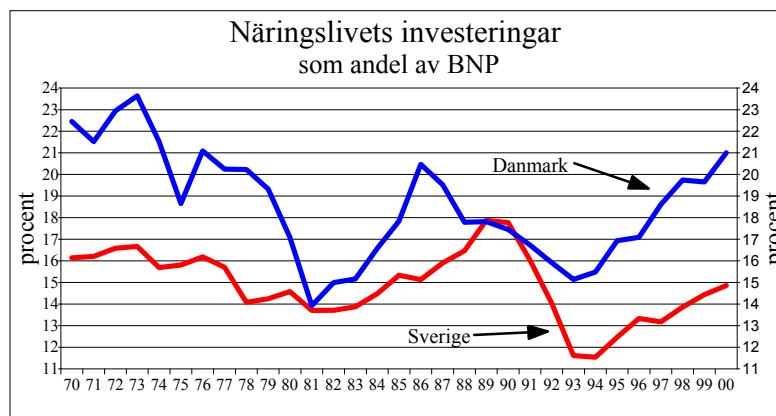
Det finns få studier som indikerar att svensken i genomsnitt skulle vara latare än dansken. Den starka produktivitetsökningen i Danmark kan antagligen snarare förklaras av att man i Danmark haft en högre ökningstakt av kapitalstocken. Kapitalstocken utgörs av alla de maskiner och övrigt produktionsmaterial som finns i landet och som kan tänkas användas vid produktion av

varor och tjänster.⁹ Om varje arbetare har något bättre, modernare eller kanske till och

med fler maskiner, datorer eller annat arbetsmaterial, är det i själva verket inte så konstigt att den genomsnittliga arbetaren utför ett mer effektivt arbete. Kapitalstocken växer i första hand av att människor och företag investerar, därför är det av stor vikt att människor och företag finner det lönsamt att investera.

Mycket tyder på att det danska näringslivet och säkerligen även utländska företag funnit Danmark mer intressant att investera i. En

förklaring till detta kan återigen vara de liberalare danska arbetsrättslagarna.¹⁰ Därutöver bör nämnas att Danmark, till skillnad från Sverige, varken har någon

⁹ För en precis definition av kapitalstocken, se *Methods used by OECD countries to measure stocks of fixed capital*, OECD, 1992, s. 8.

¹⁰ Teoretiska och empiriska belägg för förekomsten av ett negativt samband mellan arbetsrätt och tillväxt styrks i bland annat

förmögenhetsbeskattning eller några arbetsgivaravgifter; två viktiga frågor för en entreprenör som står inför frågan i vilket land han/hon bör investera. Dock bör här nämnas att Sverige i genomsnitt har något lägre inkomstskatt, delvis som en följd av att det är de danska löntagarna som själva betalar de avgifter som en svensk arbetsgivare betalar.¹¹

Förmögenhetsskatten i några länder, procent

USA	0
Japan	0
Tyskland	0
Italien	0
Storbritannien	0
Kanada	0
Australien	0
Österrike	0
Belgien	0
Danmark	0
Irland	0
Portugal	0
Schweiz	0
Spanien	0,2
Frankrike	0,5
Luxemburg	0,5
Nederländerna	0,7
Norge	0,7
Finland	0,9
Island	1,2
Sverige	1,5

Källa: *SOU 2000:11*

Saint-Paul, G., *Employment protection, international specialization, and innovation*, CERAS, DELTAS, and CEPR, 1997, samt i *OECD Economic Outlook*, vol. 70, 2001, s. 173-183.

En god litteraturöverblick ges i Henreksson, M, *Institutionella förutsättningar för entreprenörskap och företagstillväxt*, i *Tillväxtföretagen i Sverige- en antologi över tillväxtforskningen i Sverige*, red: Davidsson, Delmar, Wiklund, SNS Förlag, 2001, s.38-82.

¹¹ Danmark avskaffade sin förmögenhetsskatt på 1990-talet och företagen betalade arbetsgivaravgifter på cirka 1 procent fram till år 2000. Sverige har haft förmögenhetsskatten, i dess nuvarande form, sedan 1947.

Även när det gäller skatten på aktiesparande skiljer sig de två länderna åt. Så länge aktieinnehavet överstiger 3 år samt ej överstiger 150 000 SEK är försäljning av börsnoterade aktier befriad från skatt i Danmark.¹² I Sverige uttas en proportionell skatt om 30 procent på realisationsvinsten från första kronan.

Makropolitisk vändpunkt

Investeringsklimatet i ett land är emellertid inte enbart avhängigt typiska mikroekonomiska faktorer, såsom låga skatter på investeringar och en liberal arbetsmarknadslagstiftning. Även typiska makroekonomiska faktorer, såsom budgetsaldo, inflation och växelkursstabilitet påverkar investerarens val. Den svenska makroekonomiska politiken strukturerades om, genom budgetkonsolidering och omläggning av penningpolitiken, under den första hälften av 1990-talet. I Danmark skedde detta i stora drag redan ett decennium tidigare.

Den danska statsskulden uppgick 1982 till 65 procent av BNP. Med ett budgetunderskott på 8 procent av BNP verkade den negativa utvecklingen tämligen svår att hejda. Den offentliga sektorns bruttoskuld hade stigit under ett antal år, samtidigt som den danska kronan hade devalverats ett antal gånger. Dessa faktorer kombinerat med en relativt hög inflationsnivå bidrog till att den långa räntan var uppe på en nivå över 20 procent.

Den borgerliga regeringen som vann valet 1982 lovade att ta itu med de makroekonomiska problemen. Genom vissa skattehöjningar, en breddning av skattebasen, samt vissa utgiftsnedskärningar lyckades man under en femårsperiod vända budgetunderskottet till ett överskott. Samtidigt avskaffade man gradvis den inflationsdrivande indexeringspolicyn, vilken hade inneburit att såväl löner som bidrag stigit i samma takt som inflationen. Dessutom fastslog man en stabil växelkurspolitik, i vilken den danska kronan knöts till ECU och D-Mark.

¹² Egentligen 121 400 DKK. För en omfattande dokumentation av det danska skattesystemet se Kesti, J., *European Tax Handbook 2001*, International Bureau of Fiscal Documentation, Amsterdam, 2001, s.157-174.

Dessa makroekonomiska åtgärder kombinerat med en avreglering av kapitalmarknaden ledde till en kraftigt fallande räntenivå, vilket i sin tur ledde till en ökad privat konsumtion, ökade investeringar samt ett förbättrat omvärldsförtroende för den danska ekonomin.¹³

Den svenska kronans huvudstupa fall

De senaste 30 årens tillväxtgap mellan Danmark och Sverige blir än mer tydligt eftersom vi i den här studien jämför de båda ländernas BNP-utveckling i en och samma valuta, det vill säga då vi utöver de nationella tillväxtsiffrorna även tar hänsyn till växelkurseffekter. Från början av 1970-talet och fram till mitten av 1990-talet kan man identifiera en trendmässig försämring av den svenska kronans värde visavi den danska kronan. På lång sikt bör en nationell valuta spegla landets realekonomiska utveckling. I fallet Danmark-Sverige illustreras tillväxtgapet väldigt tydligt av växelkursrelationen länderna emellan.

Diagrammet till höger visar en viss förstärkning av den svenska kronan, i förhållande till den danska

kronan, från mitten av 1990-talet fram till år 2000. Det är emellertid viktigt att påpeka att den svenska kronan efter år 2000 återigen har förlorat rejält i värde. Detta innebär med stor sannolikhet att svensken idag är ännu fattigare, relativt dansken, än vad som var fallet år 2000. Under 2001 fick man i genomsnitt betala 1 krona och 24 öre för att få en dansk krona. 1970 behövde man bara betala 70 öre för den danska kronan.

¹³ För en kortfattad genomgång av modern dansk ekonomisk historia, se följande artikel på Udenrigsministeriet:s hemsida:

<http://www.um.dk/english/danmark/danmarksbog/kap2/2-1.asp#2-1-2>.

Se även Whelan och Hogans, *Expansionary Fiscal Contractions?*, Department of Economics, University College Dublin, Irland, 2001.

Den kraftiga försvagningen av den svenska kronan gör det inte lika attraktivt att ta båten, eller Öresundsbron för den delen, över sundet för en weekend. En effekt av den svenska kronans huvudstupa fall, kombinerat med vår relativt svaga tillväxt, är att det för en vanlig svensk uppfattas som dyrare att turista i utlandet. Med tanke på att den svenska kronan i genomsnitt var svagare under 2001 jämfört med 2000 är risken dessutom stor att Sverige under det senaste året har tappat ytterligare placeringar i välståndsligan.¹⁴ Dessutom var välståndsgapet de båda länderna emellan, i svenska kronor räknat, säkerligen än större under 2001 än under 2000.

Slutligen bör påpekas att kostnaden av att investera i ett land med en fallande valuta av naturliga skäl är högre än kostnaden av att investera i ett land med en relativt stabil växelkurs. I ett land där valutan har deprecierat av strukturella orsaker finns en större osäkerhet rörande valutans reala värde jämfört med ett land där valutan har legat på en relativt stabil nivå.

Slutsatser

Efter att ha legat på en fjärde plats i den internationella välståndsligan 1970, har Sverige under de senaste 30 åren halkat ned till en sjuttonde plats. Det långsiktiga målet för Svenskt Näringsliv är att fram till år 2011 föra Sverige tillbaka till en tätposition i den internationella välståndsligan.

Samtidigt som Sverige har tappat placeringar har grannlandet Danmark bibehållit en stark placering genom hela perioden. Ett flertal faktorer kan förklara skillnaden i tillväxt de båda länderna emellan, men samtliga faktorer styrker bilden av att det danska näringslivet åtnjuter ett bättre entreprenörs- och investeringsklimat.

För att Sverige ska kunna klättra uppåt i välståndsligan krävs en blandad kompot av strukturella reformer. Vissa viktiga reformer har redan införts, som till exempel omläggningen av penningpolitiken i början av 1990-talet och

omläggningen av budgetpolitiken i mitten av 1990-talet. Det är mycket viktigt att även i fortsättningen sträva efter makroekonomisk stabilitet, såväl avseende de offentliga finanserna som prisutvecklingen. Dessutom är det viktigt att vi nu fortsätter reformarbetet.

För det första, vi måste underlätta för företagen att ta risker. Företagen måste få möjligheten att anställa fel person vid fel tidpunkt, annars kan ovissheten om framtiden eller om personens duglighet göra att man inte vågar anställa någon överhuvudtaget. Detta gäller inte minst små företag, i vilka ytterligare en anställd kan vara av avgörande grad. En början skulle därför kunna vara att se över arbetsmarknadslagstiftningen. Varför inte införa en dansk arbetsrätt? En annan lösning är att reducera arbetsgivaravgiften.

Den danska utvecklingen visar oss dessutom vikten av investeringar. Vi måste underlätta för såväl företag som människor att våga investera. Detta görs bäst genom att minska kostnaden för redan genomförda investeringar. Ett första steg skulle kunna vara att ta bort förmögenhetsskatten. Ett andra steg skulle kunna vara att minska realisationsvinstskatten. För det tredje, för att knyta an till arbetsrätten igen, finns det studier som påvisar ett positivt samband mellan flexibel arbetsmarknadslagstiftning och graden av kapitaltillväxt. En liberal arbetsrätt tenderar att stimulera investeringar, forskning och utveckling, något som i sin tur leder till ökad tillväxt och även ökad sysselsättning.

Om Sverige en gång har legat uppe på välståndsligans topp, finns det ingen anledning varför vi inte skulle kunna ta oss upp igen. Viljan finns, nu är det bara förutsättningarna för att viljan ska kunna realiseras som måste förbättras.

¹⁴ OECD:s statistik över köpkraftsjusterad BNP/capita uppdateras normalt i september, varför välståndsligan för år 2001 inte är publicerad ännu.

Referenser

Davidsson, Delmar, Wiklund, *Tillväxtföretagen i Sverige- en antologi över tillväxtforskningen i Sverige*, SNS Förlag, 2001.

Funck, C., *Jämförande studie av anställningskyddet i Sverige och Danmark*, ISA studies on Foreign Direct Investment, 1998/1.

The Global Competitiveness Report, 2001-2002, World Economic Forum, Oxford University Press, 2002.

Integration och utveckling i Öresundsregionen - möjligheter och utmaningar, Lunds universitet, 1999.

Kesti, J., *European Tax Handbook 2001*, International Bureau of Fiscal Documentation, Amsterdam, 2001.

Meggison, W.L., Price, M.F., Netter, J.M., *From State to Market: a survey of empirical studies on privatization*, Journal of Economic Literature, vol. 39, no. 2, June 2001.

Methods used by OECD countries to measure stocks of fixed capital, OECD, 1992.

OECD Economic Outlook, vol. 70, 2001.

OECD Main Economic Indicators, December, vol. 2001, no. 12.

Saint-Paul, G., *Employment protection, international specialization, and innovation*, CERAS, DELTAS, and CEPR, 1997.

Solow, R.M., *A contribution to the theory of economic growth*, Quarterly Journal of Economics, no. 70, 1956.

Whelan, Hogans, *Expansionary Fiscal Contractions?*, Department of Economics, University College Dublin, Irland, 2001.

<http://www.um.dk/english/danmark/danmarksbog/kap2/2-1.asp#2-1-2>. (2002-03-05)